

Poble d'Òdena amb les restes del castell entremig de les cases. La torre del castell, a la seva dreta, és l'element més ben conservat. Fotografia feta des de l'església de Sant Miquel per Jordi Gironès.

El castell

El castell d'Òdena és esmentat des del 986, formà part del comtat de Manresa i pertangué a la família d'Òdena. El 1287 passà a mans dels Cardona i posteriorment esdevingué centre de la baronia de la Conca d'Òdena.

El castell, del qual només resta una torre octagonal de la primera línia de defensa, fou enderrocat per ordre de la Generalitat el 1463, durant la Guerra contra Joan II. La primitiva església parroquial de Sant Pere, dalt el turó, fou substituïda el 1736 per una de nova, també dalt el turó, que fou cremada el 1936 i enderrocada posteriorment; hom n'ha bastit encara una altra, a la part baixa de la població, on s'estén l'eixample. Té com a sufragània la propera església romànica de Sant Miquel, construïda en el segle XI (Josep Iglésies)

El llinatge dels Òdena

Llinatge senyorial propietari del castell d'Òdena (Anoia), al comtat de Manresa. El primer membre que usà aquest cognom fou el magnat del comte Ramon Berenguer I de Barcelona Guillem I d'Òdena (mort en 1086/89), fill d'un Bernat i germà de Donnuç, que sembla ésser fill de Bernat Amat de Claramunt. Actuava ja el 1054 i era casat amb Ermengarda (morta en 1082/91); el 1085, amb altres magnats, es posà contra el Fratricida, i consta com a senyor dels castells d'Òdena, Callús, Arraona (que li vengué el 1054 Bernat Amat de Claramunt, que devia ésser el seu pare) i Pontons (adquirit el 1067) i d'altres bens al Penedès i a Anoia. Fou pare de Pere d'Òdena (mort després del 1101) i de l'hereu Ramon I d'Òdena (mort en 1121/31), que fou

Torre d'Òdena. Fotografia de Jordi Gironès

castlà de Cardona i estigué casat, des d'abans del 1082, amb Ermengarda. Sembla que fou llur fill (si no és el mateix Ramon I), Ramon Guillem I d'Òdena (mort el 1159), casat ja el 1131 amb Ermessenda, filla de Pere Bernat de Queralt, i el 1138 amb Sança, el qual mantingué discussions amb el monestir de Sant Cugat sobre la possessió de la naixent vila d'Igualada, situada dintre els termes d'Òdena. Sembla que tingué encara una altra muller, Berenguera (morta

després del 1155), que el 1149 ja era mare de Guillem d'Òdena.

Ramon Guillem I, a la seva mort, deixà el castell d'Arraona a la seva filla Elisenda d'Òdena (morta el 1205), muller de Guillem de Claramunt i després de Guillem d'Alcarràs; uns altres fills foren Ermessenda d'Òdena i Ramon de Pontons, que fou monjo de Sant Cugat i que cal no confondre amb l'altre fill homònim, segurament l'hereu, Ramon II d'Òdena (mort vers el 1196), senyor d'Òdena, Rubinat, Montlleó, Pontons, Callús, Súria, Ivorra i el Portell i d'altres béns dels Cardona, dels quals només devia tenir la castlania. Era casat, ja el 1188, amb Berenguera de Saguàrdia, i en morir deixà Òdena, Rubinat, Montlleó i Pontons al fill gran, Guillem II d'Òdena —que fou pare de Ramon Guillem II d'Òdena—, i els castells de Callús, Súria, Ivorra i el Portell al petit, Ramon d'Òdena (mort després del 1235), casat amb Blanca, el qual fou veguer reial de Manresa i pare de Guillem III d'Òdena (mort després del 1289), que el 1278, després de la mort del seu cosí germà Ramon Guillem II, reivindicà, amb èxit, la castlania del castell d'Òdena, que havia estat comprada pel monestir de Santes Creus, i la vengué el 1287 al vescomte de Cardona, i també fou pare de Ramon d'Òdena (mort després del 1263). (Armand de Fluvià/Antoni Pladevall)

Nota: extret de la *Gran Enciclopèdia Catalana*.

Jordi Gironès i Vilardebò
novembre de 2007